



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvartum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput Ultimum. Idem (a) Mutin. Episcopo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74533](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74533)

carnalem commixtionem solemniter duxisse, & cognovisse. Tunc prudentia taliter duximus respondendum, quod si primus vir, & mulier ipsa pari consensu de presenti sese receperint, dicendo unus alteri: Ego te recipio in meum, & ego te recipio in meam, etiamsi non intercesserit illa solennitas, nec vir mulierem carnaliter cognoverit, mulier ipsa primo debet restitui, cum nec potuerit, nec debuerit post talem consensum alii nubere: si vero consensus talis inter eos non intercesserit sub verbis illis, qua diximus, nec carnalis copula, etiam assensu de futuro præcunte, secundo viro, qui eam postea traduxerit atque cognoverit, debet mulier ipsa relinqui, & ab impetratione prioris absolvi, in iuncta primo viro penitentia de lasione fidei, in violatione iuramenti, si dedit exinde fidem, vel præstitit sacramentum: appellationi autem, si qua super isto casu ab alterutra parte fuerit interposita, nisi appellatur ab eo, cui causa est remota appellatione commissa, est devotioe debitæ deferendum. Innoc. II. in cap. final. hoc titulo. Et merito, nam cum matrimonium de præsentibus celebratum, maneat indissolubile; inde nec per secundum consummatum dirimi potest: quare semper certum fuit, primæ desponsationi per secundam

non potuisse derogari, cap. desponsatam, cap. desponsatas 27. quæst. 2. & licet sponsalia de futuro tollantur per sponsalia de præsentibus, ut probavi in cap. de sponsalibus, id procedit, quia ex sponsalibus de præsentibus vinculum fortius nascitur, quod non datur matrimonio rato celebrato, & alio postea contracto, & consummato; siquidem quantum ad indissolubilitatem æqualiter vinculum indissolubile est. Et licet per ingressum religionis matrimonium ratum dissolvatur, id procedit speciali favore religionis, qui non consideratur in matrimonio consummato, immo nec in sacerdotio, ut probavi in d. cap. verum. Nec faciunt etiam exempla venditionis, & pignoris; nam in eis contractibus sequitur traditio potentius jus ex ea resultat, quam ex conventionione, quia realis traditio præcessit; at verò in præsentibus matrimonium ratum perfectè cum traditione celebratur, nec consummatio aliquid novi affert: unde non est in eo quid prævaleat, aut præferatur priori matrimonio. Nec etiam obstat dicta lex 1. Cod. de spons. quæ est accipienda de sponsis de futuro, cum quibus ritè & validè matrimonium celebratur, cap. sicut ex litteris de spons.

CAPUT IV.

Idem. (a) Januensi Episcopo.

TUa fraternitas nos consulit, quid de his agere debeas, qui desponsant aliquas mulieres, & processu temporis, antequam eas ducant, vel cognoscant, accipiunt alias uxores. Super quo utique tuæ consultationi taliter respondemus, quod si vir, & mulier sese recipiunt, expresso consensu mutuo de præsentibus, neuter eorum altero superstite poterit ad alia vota transire, etsi possit ad monasterium transmigrare. Verum si inter ipsos non accessit consensus mutuus de præsentibus, sed promissio de futuro, videlicet quod uterque dixit alteri, *Ergo te recipiam in meam, & ego te recipiam in meum*, si alius mulierem illam desponsaverit & traduxerit, etiamsi inter primos iuramentum fuerit, sicut diximus, de futuro, huiusmodi desponsationis intuitu secundum non poterit separari matrimonium, sed eis est de violatione fidei penitentia injungenda. De aliis verò, qui coram te super desponsatione facta per consensum mutuum de præsentibus controversiam movent, & post ap. quam ante sententiam, vel cognitionem causæ ad Sedem Apostolicam interponunt, ap. pendente accipiunt alias in uxores, hoc arbitramur agendum, ut si amodò in tali casu duxerint appellandum, eis in Ecclesia publicè debes interdicare arctius, ne ante decisionem causæ aliud contrahant matrimonium; & si contra interdictum Ecclesiæ ita publicè factum venire præsumserint, matrimonium tam præsumptuosè contractum poteris irritare.

NOTÆ.

1. (a) *Januensi.* Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc tit. cap. final. & integram litte-

ram dedi in c. de illis, de despons. impub. De Ecclesia Januensi nonnulla notavi in cap. cum inter, de elect. textumque hunc exponemus infra, in tit. de matrimonio contracto.

CAPUT ULTIMUM.

Idem (a) Mutin. Episcopo.

TUas dudum, &c. De consuetudine quæ diu in Mutin. obtinuit civitate, ut si quis juraret in aliquam, & citra carnis copulam (b) desponsasset, si consequenter desponsasset aliam, & etiam cognovisset, primo cognita adjudicaretur viro, non quæ prius extitit desponsata. *Et infra:* Ne verò turpis sit pars quæ suo non congruit universo, & Ecclesia Mutin. teneat humiliter, & observet quod beati Petri sedem, & suam Metropolitanam

polim sequi viderit, & docere, in matrimoniis de cætero contrahendis illud te volumus observare, ut postquam inter legitimas personas consensus legitimus intervernerit de præsentis, qui sufficit in talibus juxta canonicas sanctiones; & si solus defuerit, cætera etiam cum ipso coitu celebrata frustrantur; & si personæ junctæ legitime cum aliis postea de facto contrahant, quod prius de jure factum fuerit, non poterit irritari.

NOTÆ.

1. (a) *Mutin.]* Ita etiam habetur in tertia collectione, sub hoc titulo. cap. unicus. & in cap. ruanus, de usuris, ubi extat alia pars hujus textus. De Mutinensi Ecclesia & Martino ejus Præsule, cui missa est præfens decisio, ego in c. cum in distri-

buendis, de tempor. ordin. & textum hunc exposui supra in cap. 3.

(b) *Desponsasset.]* Ita legendum est, non, *du-*
cturum, ut habetur in hac, 6. collect. & notavit Cujac. in præsentis; nam in hoc textu agitur de sponsa de præsentis ducta; non verò de futuro, ut facile ex ejus serie constat.

~~~~~

## TITULUS V.

## De Conditionibus appositis in desponsatione vel aliis contractibus.

## CAPUT I.

## Ex Concilio (a) Africano.

Quicumque sub conditionis nomine aliquam desponsaverit, & eam postea relinquare voluerit, dicimus quod conditio frangatur, & desponsatio irrefragabiliter teneatur.

## NOTÆ.

1. (a) *Africano.]* Sic etiam legitur in 1. collect. sub hoc tit. c. 1. & in cap. 7. juncto cap. antecedenti 27. q. 2. & post Concil. Lateran. pag. 6. cap. 5. non tamen reperitur hic textus inter canones editos à Justello, sed cum varia fuissent Concilia Africana, quorum meminit Cujac. in cap. 1. de habit. Cleric. credo præsentem canonem editum fuisse in aliquo ex his Conciliis nondum excuso, cum in tot collectionibus Concilio Africano tribuatur; & in cap. 7. 17. q. 2. ita legatur, quod conditio interposita non valeat, ex Concilio Africano probatur.

ditione, non potest redhiberi dum pendet conditio; quia non potest rescindi quod adhuc non existit, l. Bovem 43. §. si sub conditione, cum sequent. ff. de adilit. edict. si servo proprio libertas relicta sit sub conditione, legatus verò sit purè, si dies legati cedat pendente conditione, evanescit legatum, quia non existit liber dum pendet conditio, l. questum 91. §. 1. ff. de legatis 1. l. Julianus 86. §. cum verò ff. de condit. & demonstr. l. nam cum libertas 8. ff. quando dies legati; ideo pendente conditione interim hæredis est, l. statuliberi 29. ff. de statuliberis. l. si is servus 20. ff. de donat. inter. Ideoque qui debet sub conditione, ea pendente debitor non est, l. sub conditione 16. ff. de condit. indeb. l. qui promisit 48. eod. titul. docent latè Petrus Faber, Jacob. Gothofr. & alii in d. l. 169. §. 1. ff. de reg. jur. idem Petrus Fab. lib. 2. semestr. cap. 19. cum duobus sequent. Sanchez lib. 5. de matrim. disp. 6. Donellus lib. 8. comment. cap. 3. ubi Osval. littera B. & lib. 15. c. 11. ubi Osvaldus littera A. Fachineus lib. 11. controver. c. 74. Antonius Gomez lib. 2. variar. cap. 11. ubi plures Aylton, Acacius, Ripol. in rubric. de condit. & demonstr. cap. 1. Morla in Emporio Juris, titul. de rebus credit. q. 7. Pichardus & alii in §. ex conditionali, Instit. de verb. obl. In nuptiis, etiam si sub conditione contractæ sint, adeò nihil actum videtur, ut nec publicæ honestatis impedimentum ex eis nascatur; ideoque si quis cum Maria sub conditione initis sponsalibus, cum consanguinea ejus pendente adhuc conditione de præsentis matrimonium contraxerit, cum secunda manere debebit, cap. unicus. §. final. de despons. impub. in 6. & si quis

## COMMENTARIUM.

2. *Conclusio traditur, & probatur.*  
Vulgo ex hoc textu sequens communiter deducitur assertio: Quicumque sub conditionis nomine aliquam desponsaverit, & eam relinquare velit, in super habita conditione matrimonium subsistit. Non est similis decisio in utroque jure quæ probari possit; eam tamen illustrant ultra congestos in præsentis à Barbof. Sanchez de matrim. lib. 5. disp. 12. Covarr. eod. tract. 2. p. cap. 3. num. 12. Basil. eod. tract. lib. 2. cap. 9. num. final. Medrano de consensu connub. cap. 16.

3. *Traditur dubitandi ratio.*  
Sed hæc assertio difficilis redditur sequenti juris consideratione: Quod pendet, non est, l. is damnatus 169. §. 1. ff. de reg. jur. Unde Philosophorum axioma est, conditionalia nihil ponere in esse, idest quod pendet sub conditione, non est, nec definit esse. Unde homo emptus sub conditione. D. D. Gonzal. in Decretal. Tom. IV.